

אתה והלירה

מאת יגאל לביב

איך ניצלה מישפחת גרופר

מהפסד

שר-התעשייה והמסחר והתיירות ג'י-ד עון פת הורה לבטל את ההיטל של 10.5 לירות, שהיה על יבוא כבש. קבוצת יבואני-כבש, הכוללת את מישפחת חבר-הכנסת פסח גרופר, שהיתה עתידה להפסיד על היבוא, יכלה כתוצאה מכך להוריד את המחיר לצרכן, ולהקטין את ההפסד.

לקראת חג הפסח התארגנו כמה קבוצות לייבוא כבש מאוסטרליה. לייבואנים הוותיקים, הפועלים בשוק, הצטרפה קבוצה חדשה, המורכבת מבנימין גרופר מזיכרון-יעקב, הקבלן יגאל וילקר, איש-העסקים מנו ללו, השותף במלון באילת, וכמה אחרים.

קבוצה חדשה זו ייבאה 400 טון, ו-

העלתה את כמות המייבואת ל-1200 טון שהציפו את השוק. החלה ירידת מחיר, וקבוצת גרופר מכרה את היבוא בהפסד של 5.6 מיליון לירות לקבוצת אולי אפרתי, ברוך אהרון ויאיר קולטון. זו העבירה את מחצית הכמות ל"חברה לקיור ואספקה", ואת היתר היא משווקת לאט באיטליזים.

ביטול ההיטל בא אחרי שמירת 30 מתוך 400 טון של קבוצת גרופר הראתה כי יהיה הפסד של 22 לירות לכל קילו. הורדת ההיטל הקטינה את ההפסד ל-12 לירות לקילו.

בן-נר נרכש

עלידי "כתר"

הסופר יצחק בן-נר התם הסכם עם הוצאת "כתר", שלפיו תממן ההוצאה את כל צרכי משך שנה בארצות-הברית, ושניים נוספות בישראל. תמורת זאת התחייב למסור להוצאה את כל יצירותיו.

השנה עתידה ההוצאה להוציא לאור ספר סיפורים, וכן ספר עלילתי על הווי חבתי המיפלגה הקומוניסטית בחיפה, בשנת ה-20.

איראן משלמת

את התחייבויותיה

הממשלה החדשה של איראן משלמת במדיניות ובמלואן את כל ההתחייבויות הכספיות של המדינה, וכל החברות הישראליות מקבלות את מלוא התשלומים המגיעים להן. הממשלה מקפידה על ביטול כל החוזים שהיו לה עם ישראל, וכך אין היא מאפשרת בינתיים ל-חברות להוציא ציוד שיש להם באיראן, אולם הרכוש לא הולאם, והוא נשאר ללא פגיעה.

התפתחות זו הקטינה בהרבה את הנזקים שחשבו כי ייגרמו לחברות ישראליות שפעלו באיראן. ההערכה, המתגבשת עתה, היא כי "שרותי הנדסה" ו"סולל-בונה" תפסדנה שני מיליון דולר כל אחת, צבי גולדנברג, בעל חברת "פארם", כימיקלים, יפסיד סכום דומה, בעוד ש-"תדיראן", "פויכטוונגר" וחברות אחרות יפסידו סכומים קטנים.

זב"מ תוציא את

"לארוס" בעברית

הוצאת זב"מ (זמורה-ביתן-מודן) רכשה את הזכויות להוצאה לאור בעברית של אנציקלופדיה "לארוס" הצרפתית. הסידה תופיע בשוק בעוד כשנה וחצי. לשם כך הוקמה חברה מיוחדת, "זב"מ אני ציקלופדיות".

שר פת
הייטל בוטל

רווחים מופרזים

מניהול "בית כלל"

התשואה השנתית של החברה לניהול בית "כלל" היא יותר מסבירה, קבוע מבקר חברת "כלל", בדו"ח הביקורת ש-הגיש להנהלת "כלל".

הוא מצא כי על מחזור חצי-שנתי של קצת יותר מחצי מיליון לירות היתה התשואה ששולמה לבעלי המניות 320 אלף לירות.

בעלי המניות הם חברת "חסותה" של "כלל" וקבוצת עופר (25%). החברה מגייסה את שירותיה לפי שיטת עלות ועוד 20%, כאשר לקוח אחד, מיטווד, משלם עלות ועוד 10%.

המבקר מצא כי אין החברה מנצלת בעילות את יתרות הזכות המצטברות בבנק, בין גביית הכספים להוצאתם. כן מצא המבקר כי רואי-החשבון של החברה ערכו את הדיון-החשבון הכספי שלה ושנו בחישוב ההכנסות, בהוסיפם 86 אלף לירות מיותרות. המבקר סבור כי אכן זה מתפקידו של רואי-החשבון לערוך דו"ח כספי, אלא לבקר בלבד.

מלחמת הספרים

מתפתחת

חנות-הספרים הוותיקה "בראון" פתחה לאחרונה חנות חדשה ומפוארת ב"צפון תל-אביב, המתרכזת בעיקר בסיפרות יפה. בעל החנות, עמנואל בראון, אמר כי השינויים בשיווק החלו לפני שלוש שנים, מאז ראה כי לסיפרות אקדמית אין שוק ריווחי.

בשעתו החזיקה החברה שתי חנויות באזור העסקים של תל-אביב, שהתרכזו בסיפרי-יבוא אקדמיים ואחרים. עתה ממשיכה לפעול החנות ברחוב נחלת-בנימין, שבה יש סיפרי-יבוא וסיפרות-חוק, ואילו החנות החדשה בצפון תתרכז בסיפרות יפה. בראון פתח גם סניף בבאר-שבע, והוא מפעיל חנות בירושלים.

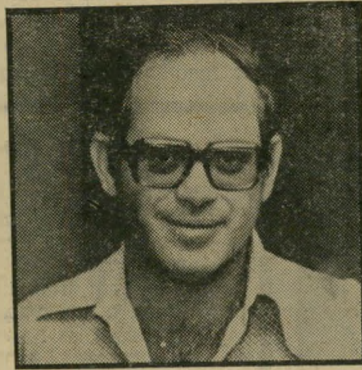
לדבריו, הביקוש לסיפרות אקדמית ירד ביגלל הקטנת תקציבי האוניברסיטאות והתייקרות הספרים המייובאים, ביגלל ירידת שער הלירה.

גורמים בענף אמרו שהחנות החדשה של בראון בצפון העיר היא תשובה לחידת רשת חנויות "לירוק" של אבינועם אלפסי, המפעיל עתה חנויות ברמת-השרון, בנהריה, בירושלים ושתיים בצפון תל-אביב. אלפסי היכה את בראון, ב"קנותו באנגליה אלבומים וסיפרי-יבוא במחירים זולים, ובמכרו אותם בהנחות גדולות, תוך משיכת הקהל לחנויות ל-קניית סיפרות יפה ואחרת.

רשת חנויות "סטימצקי" עוסקת בעיקר בסיפרות בשפה האנגלית, ואינה גורם במלחמת-הסיפרות.

ימנו מיפעל "זיט"

"החברה לישראל" ב' בראשותו של אהרון רובינשטיין, נכנסה כשותפת ב-50% בחברה שקיבלה את סוכנות "זיט" בישראל, ושתיים מיפעל להרכבת

יזם ספיר
ב"י צבט

מקלטי טלוויזיה שחור-לבן. הסוכנים הם עתה מלכאל וידרא ועמוס ספיר. קודם לכן היתה הסוכנות בידי מישפחת ויליאם רובינסון המנוח, ויורדה היה מנהלה.

ברטלסמן תפתח

מועדון ספר בישראל

חברת המו"לות הגרמנית הענקית, ברטלסמן, חתמה על הסכם עם הוצאת "כתר" הישראלית על פתיחת מועדון ספר בישראל. "ברטלסמן" היא בעלת 51% ממניות הוצאת "באנטאם" האמריקאית, 75% ממניות השבועון "שטרן", ובעלת מועדוני-ספרים ב-22 ארצות. היא שולטת גם בשבועונים "בריגטה" ו"שיינהאוזן".

ראשי החברה ביקרו עתה בישראל, והחליטו להקים כאן מועדון כדוגמת זה המופעל עלידם ביתר הארצות. בשלב הראשון יוצא קטלוג ציבועני, שיופץ בי אמצעות מאות סוכנים מבית לבית, שיציע לחברי-המועדון לרכוש את סיפרי המועדון במחירים מיוחדים, כאשר עליהם לרכוש לפחות ארבעה ספרים בשנה.

דוקטוראט לשניצור

נשיא בורסת-היהלומים, משה שני-צור, יקבל תואר דוקטור-כבוד מן הפקולטה החדשה למינהל-עסקים, שתקים אוניברסיטת בראון. נמסר כי האוניברסיטה קיבלה הבטחות, שהיהלומנים יתרמו לה כמיליון דולר.

הפקולטה החדשה למינהל-עסקים תהיה בחסות אוניברסיטת קולומביה האמריקאית, והקשר בין השתיים נעשה

דוקטור שניצור
תמורת מיליון דולר

עלידי חיים בר-לב, שקיבל תואר ב"מינהל-עסקים בקולומביה. בר-לב רוצה להיות דיקאן הפקולטה החדשה למינהל-עסקים.

בינתיים החליט שניצור לבטל את הסכמים ההמוניים שרצה לערוך לרגל פתיחת הבניין החדש של בורסת-היהלום. מניס. תחת זאת יערכו נשף לאורחים מחו"ל בלבד. שניצור הסביר כי באותו זמן תתקיימה בבריסל חגיגות גדולות ליהלומנים, ויבואו לשם אנשי-מיקצוע מכל העולם, מאחר שממשלת בלגיה רוצה להחזיר את בלגיה לכבודה העולמית בענף זה. עלידי הבאת הסוחרים לנשף רוצה שניצור למשוך את היהלומנים, שיבואו לבלגיה, גם לישראל.

ספקות ב"כללביט"

אם יתרחש אירוע שבו תידרש החברה לשלם כספים בגין הפוליסות שהוציאה, ובהתחשב שאין לחברה ביטוח-מישנה, ספק אם הביטחונות שבידה ואמצעיה יאפשרו זאת - למסקנה חמורה זו הגיע מבקר חברת "כלל" לגבי "כללביט סוכ" נויט ביטוח", השייכת ל"כלל", בדו"ח ביקורת שהוציא. "כללביט" עוסקת כ-מנהלת של "חרמון", חברה לביטוח הד מבטחת בעיקר את כספיהם של רוכשי דירות לפי החוק, והיא מבטחת דירות של חמש חברות שהן בעלות מניותיה. לפי דיווחי עורך-דיון החברה, יגאל ארנן, למפקח על הביטוח, היא מקבלת ביטחונות בסדר-גודל הבא: "רסקו" הגי דלה את היקף הביטוחים מ-300 ל-400 מיליון לירות; קבוצת "אלרם" תבטח ב-150 מיליון לירות, ותיתן ערבויות ב-12.5 מיליון לירות; חברת משה"ב של המפד"ל תגדיל את היקף הביטוחים מ-30 ל-40 מיליון לירות, ותקטין את הביטוחונות ל-3 מיליון לירות.

המבקר העלה כי החברה הוציאה פוליסות מעל לסכומי הביטחונות. כך, למשל, נתנו ל"מיגדלי המלך דויד" פוליסות ב-6.5 מיליון לירות, נגד ערבות של 5 מיליון. לחברת "סקום" נתנו פוליסות ב-8 מיליון לירות, והביטחונות שקיבלו הן רק ב-5 מיליון לירות. המבקר גילה כי כמה חברות חרגו בסכומי-הביטוח מעל למיסגרת שאושרה להם. "רסקו" חרגה ב-6.6 מיליון לירות, "אלרם" ב-20 מיליון, ו"משה"ב ב-2 מיליון לירות.

במספר רב של מיקרים הוצאו פוליסות ללא אישור מועצת-המנהלים, כמו לחברות "נווה", "גד", "גילת", "רמת אילן", "קאמאדאב", "רסיסי טל", "הערבות והפוליסות ל"רסיסי טל" הוצאו ללא רות שלא קוימו התנאים שקבע עורך-הדיון ארנן.

המבקר מצא גם אי-סדרים בחשבונות החברה, ואי-התאמות רבות בין סכומי הפרמיות, הנגבים בפועל, לבין הרשום בספרים. החברה מחזיקה את כספיה בחשבון בנק דיסקונט, ויש לה פית רות-זכות ממוצעות של יותר מ-50 אלף לירות. אין היא מזוכה בריבית על יתרות אלה.

המוטורולה של פרס

במכונית ה"אולדסמוביל" המפוארת של יו"ר מיפלגת העבודה, שימעון פרס, הותקן מכשיר אלוט תוצרת "מוטורולה", שמוחירו כ-40 אלף לירות. יודעי-דבר במיפלגת-העבודה אינם מבינים לשם מה הוצא סכום כה גדול, ומתי נזקק פרס למכשיר כדי להגיב במהירות על המאורעות.